

ФОРФЕЙТИНГ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

© М.М. Нашкерська, 2014

В умовах кризи неплатежів, дефіциту обігових грошових коштів, недостатності ліквідності діяльність підприємств супроводжується зростанням ризиків - комерційних, ризиків банкрутства тощо. За таких обставин виникає потреба використання і застосування різного виду фінансових інструментів, котрі спроможні забезпечити надходження грошових коштів у якнайшвидші терміни. Для підприємств, котрі здійснюють зовнішньоекономічну діяльність таким інструментом є форфейтинг.

Форфейтинг – це кредитування експорту шляхом купівлі без обороту на продавця комерційних векселів, інших боргових вимог у зовнішньоторговельних операціях; форма трансформації комерційного кредиту в банківський [1]. Тобто, форфетування – це купівля зобов'язань, які виникають в процесі здійснення експортних операцій, погашення яких припадає на будь-який час у майбутньому на безповоротній основі.

Форфейтинг (від фр. *forfait* – відмова від прав) – це купівля боргу, вираженого у зворотному документі (перевідний або простий вексель) у кредитора на безповоротній основі. Це означає, що покупець боргу (форфейтер) бере на себе зобов'язання про відмову (форфейтинг) від свого права на звернення регресивної вимоги до кредитора у разі неможливості отримання боргу з боржника. Тобто покупець цих вимог бере на себе комерційні ризики, пов'язані з неплатоспроможністю імпортерів, без права регресу цих документів на колишнього власника[2,3]. Форфейтин є інструментом довгострокового фінансування. Цей інструмент використовують при продажі великого обсягу товару, коли у покупця недостатньо фінансових ресурсів для оплати, а експортер не може відтермінувати одержання грошей .

Особливості форфейтингу[4]: 1.Інструментом форфейтингу є простий або перевідний вексель; 2. Довший термін кредитування – від 180 днів до 10 років; 3. Сума кредиту може бути досить високою внаслідок можливості синдикації; 4. Форфейтер виплачує суму боргу повністю за вирахуванням дисконту; 5.Форфейтер несе всі ризики несплати боргу включаючи політичні та валютні ризики при експорті товарів; 6.Передбачається можливість перепродажу форфейтером форфейтингового активу на вторинному ринку; 7. Вимагається гарантія третьої особи або аваль; 7. Не передбачає будь-якого додаткового обслуговування (бухгалтерського, інформаційного, рекламного, збутового, юридичного, страхового та іншого обслуговування кредитора (клієнта)).

Форфейтин, як форма кредитування експортних операцій виник у другій половині ХХ ст і Швейцарії. Саме, у цей період зростають обсяги експорту дорогіших товарів з тривалим циклом виробництва, зростає конкуренція на міжнародних ринках тощо. А це в свою чергу зумовлює потребу у додатковому фінансуванні, а отже зростає значення кредитування, зокрема довгострокового кредитування. Сьогодні, форфейтинг як інструмент швидкого фінансування експортних операцій використовується компаніями провідних країн світу. В останні роки найбільш активно цю форму кредитування використовують у Китаї.

В Україні форфейтингові операції не набули поширення через високі рівні інфляції. Проте, цей інструмент фінансування експортних операцій у світовій практиці дедалі актуалізується, оскільки дає можливість швидко повертати і залучати кошти в оборот. Використання форфейтингу українськими експортерами (на відміну від звичайного кредиту) може підвищити їх конкурентну спроможність, ліквідність, пришвидшити оборотність, скоротити фінансовий цикл діяльності тощо.

З 1 січня 2013 року набули чинності затверджені на засіданні Банківської Комісії ICC в Мехіко Уніфіковані Правила Міжнародної торгової палати щодо форфейтингу (URF ICC), котрі регулюватимуть ринок, що оцінюється більш, ніж у 300 млрд. доларів США на рік. Нові Правила ICC щодо Форфейтингу створюють договірну основу для перетворення цих документів у життєздатні банківські інвестиції [5].

1. Кравченко Ю.Я. Ринок цінних паперів: навч. Посібник. – 2-ге вид.- К.: Дакор, КНТ, 2009. – 672 с.
2. Форфейтинг: проблемы и перспективы / Т.Н. Поддубная // Вісник Хмельницького національного університету: зб. наук.-техн. праць. – Хмельницький : Вид-во Хмельницького НУ. – 2009. – № 5. – С. 132-134.;
3. Левус Н. Суть форфейтингу, його переваги і недоліки// <http://libfor.com/index.php?newsid=1668>;
- 4.Факторинг і форфейтинг: у чому різниця?// <http://bankografo.com/factoring-i-forfeiting-u-chomu-riznitsya.html>;
5. <http://iccua.org/content/nabuli-chinnosti-unifikovani-pravila-iss-shchodo-forfeitingu-tseinovii-privablivii-instrume>.